

USTAWA

USTAWA O WPROWADZENIU ZMIAN W KONSTYTUCJI REPULIKI TURECKIEJ

Ustawa Nr 6771Data przyjęcia: 21/01/2017

ARTYKUŁ 1 – w art. 9 Konstytucji Republiki Tureckiej nr 2709 z dnia 7/11/1982, po wyrazie „niezawisłe” dodaje się wyrazy „i bezstronne”.

ARTYKUŁ 2 – w art. 75 Ustawy nr 2709 wyrazy „pięciuset pięćdziesięciu” zastępuje się wyrazem „sześciuset”.

ARTYKUŁ 3 – w ustępie pierwszym art. 76 Ustawy nr 2709 wyrazy „dwadzieścia pięć” zastępuje się wyrazem „osiemnaście”, w ustępie drugim niniejszego artykułu wyrażenie „nie odbył obowiązkowej służby wojskowej” zastępuje się wyrażeniem „jest związany z wojskiem”.

ARTYKUŁ 4 – art. 77 Ustawy nr 2709 wraz z tytułem otrzymuje następujące brzmienie:

“C. Kadencja Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego oraz Prezydenta Republiki

ARTYKUŁ 77 – Wybory do Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego oraz na Prezydenta odbywają się tego samego dnia, raz na pięć lat.

Deputowany, którego kadencja wygasła, zachowuje prawo wybieralności.

Jeżeli w pierwszej turze w wyborach na Prezydenta Republiki wymagana większość głosów nie zostanie osiągnięta, zostaje przeprowadzona druga tura głosowania zgodnie z procedurą określoną w art. 101”.

ARTYKUŁ 5 – art. 87 Ustawy nr 2709 otrzymuje następujące brzmienie:

“ARTYKUŁ 87 – Obowiązki i uprawnienia Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego obejmują: uchwalanie ustaw, wnoszenie do nich poprawek i uchylanie ustaw; rozpatrywanie propozycji projektu i uchwalanie budżetu oraz ustawy o wykonaniu budżetu; podejmowanie decyzji w sprawie emisji pieniądza i wypowiedzenia wojny; ratyfikację umów międzynarodowych, decydowanie większością 3/5 głosów członków Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego o ogłoszeniu amnestii albo przyznaniu łaski oraz wykonywanie zadań i wypełnianie innych funkcji przewidzianych w Konstytucji”.

ARTYKUŁ 6 – art. 98 Ustawy nr 2709 otrzymuje następujące brzmienie, a podtytuł artykułu zostaje skreślony:

“ARTYKUŁ 98 – Wielkie Tureckie Zgromadzenie Narodowe sprawuje swoją funkcję pozyskiwania informacji oraz funkcję kontrolną poprzez interpelacje, debatę generalną, śledztwa parlamentarne oraz zapytania w formie pisemnej.

Interpelacja jest badaniem sprawy w celu pozyskania informacji dotyczących określonej materii.

Debata generalna jest rozpatrzeniem przez Wielkie Tureckie Zgromadzenie Narodowe, zebrane na posiedzeniu generalnym, określonej sprawy dotyczącej społeczeństwa lub funkcjonowania państwa.

Śledztwo parlamentarne jest dochodzeniem prowadzonym przeciwko wiceprezydentom i ministrom na podstawie ustępu piątego, szóstego i siódmego art. 106.

Zapytanie w formie pisemnej jest zapytaniem skierowanym na piśmie przez członków Zgromadzenia do

wiceprezydentów lub ministrów, na które są obowiązani odpowiedzieć w formie pisemnej w ciągu piętnastu dni.

Formę, treść i zakres składania wniosków w przedmiocie interpelacji, debat generalnych i zapytań w formie pisemnej oraz sposób ich badania określa Regulamin Zgromadzenia.”

ARTYKUŁ 7 – art. 101 Ustawy nr 2709 wraz z tytułem otrzymuje następujące brzmienie:

“A. Kandydatura i wybór

ARTYKUŁ 101 – Prezydent jest wybierany bezpośrednio przez naród spośród obywateli tureckich, którzy ukończyli czterdzieści lat i mają wyższe wykształcenie oraz bierne prawo wyborcze do Zgromadzenia.

Kadencja Prezydenta trwa 5 lat. Ta sama osoba może być wybrana na Prezydenta najwyżej dwukrotnie.

Kandydata na Prezydenta Republiki mogą wskazać partie polityczne, które w ostatnich wyborach powszechnych jako partie lub koalicje wyborcze uzyskały co najmniej pięć procent spośród ważnie oddanych głosów oraz co najmniej sto tysięcy obywateli mających prawa wyborcze.

Mandat poselski posła Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego wybranego na Prezydenta wygasa.

Wybrany zostaje kandydat, który w wyborach powszechnych uzyska bezwzględną większość ważnie oddanych głosów. Jeżeli w pierwszej turze głosowania większość ta nie zostanie osiągnięta, w drugą niedzielę po pierwszej turze przeprowadza się drugą turę głosowania. W drugiej turze wyborów głosowaniu poddani są dwaj kandydaci, którzy w pierwszej turze otrzymali największą liczbę głosów; na Prezydenta zostaje wybrany kandydat, który otrzyma większość ważnie oddanych głosów.

W przypadku gdy jeden z kandydatów mający uczestniczyć w drugiej turze wyborów nie weźmie w niej udziału z jakiegokolwiek powodu, jego miejsce zajmuje kandydat, który uzyskał kolejno największą liczbę głosów. W przypadku gdy w drugiej turze pozostanie tylko jeden kandydat, głosowanie przeprowadzane jest w formie referendum. Jeżeli kandydat uzyska bezwzględną większość ważnie oddanych głosów, zostaje wybrany na Prezydenta. Jeżeli w wyniku przeprowadzonego referendum kandydat nie uzyska wymaganej większości głosów, ponownie przeprowadza się jedynie wybory prezydenckie

W przypadku niezakończenia wyborów, kadencja urzędującego Prezydenta Republiki trwa do czasu objęcia urzędu przez nowo wybranego Prezydenta.

Zasady i procedurę wyborów Prezydenta określa ustawa.”

ARTYKUŁ 8 – art. 104 Ustawy nr 2709 otrzymuje następujące brzmienie:

“ARTYKUŁ 104 – Prezydent Republiki jest głową Państwa. Prezydent sprawuje władzę wykonawczą.

Z tego tytułu Prezydent reprezentuje Republikę Turecką i jedność Narodu Tureckiego; zapewnia przestrzeganie Konstytucji oraz sprawne i harmonijne funkcjonowanie organów państwa.

Jeżeli uzna to za konieczne, w pierwszym dniu roku ustawodawczego na posiedzeniu Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego wygłasza orędzie otwierające.

Przedstawia Zgromadzeniu stanowisko w sprawie polityki wewnętrznej i zagranicznej państwa.

Dokonuje promulgacji ustaw.

Zwraca ustawy Wielkiemu Zgromadzeniu Narodowemu w celu ich ponownego rozpatrzenia.

Zwraca się do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskami o uchylenie w całości lub w części ustaw,

Regulaminu Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego, z powodu ich niezgodności z Konstytucją pod względem formy i treści.

Mianuje oraz odwołuje wiceprezydentów i ministrów.

Mianuje i odwołuje wyższych urzędników administracji publicznej. Tryb i zasady mianowania określa dekret wydany przez Prezydenta Republiki.

Mianuje przedstawicieli Republiki Tureckiej w innych państwach oraz przyjmuje przedstawicieli innych państw w Republice Tureckiej.

Ratyfikuje traktaty międzynarodowe oraz zarządza ich publikację.

Poddaje pod referendum, jeżeli uzna to za konieczne, ustawy o wprowadzeniu zmian w Konstytucji.

Określa i podejmuje środki niezbędne do zapewnienia polityki bezpieczeństwa narodowego.

W imieniu Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego, sprawuje Naczelne Dowództwo Tureckich Sił Zbrojnych.

Podejmuje decyzję o mobilizacji Tureckich Sił Zbrojnych.

Stosuje prawo złagodzenia kary lub prawo łaski w stosunku do osób przewlekle chorych, niepełnosprawnych i w podeszłym wieku.

Prezydent Republiki może wydawać dekrety w zakresie władzy wykonawczej. Dekrety prezydenta nie mogą regulować podstawowych praw, praw i obowiązków jednostki wymienionych w pierwszym i drugim Rozdziale drugiej Części Konstytucji oraz praw i obowiązków politycznych wymienionych w czwartym Rozdziale. Dekrety prezydenta nie mogą regulować materii zastrzeżonych przez Konstytucję dla ustaw. Dekret prezydenta nie może regulować materii szczegółowo uregulowanych ustawą. W przypadku wystąpienia rozbieżności między dekretem Prezydenta Republiki, a postanowieniami ustaw, stosuje się postanowienia zawarte w ustawie. W przypadku uchwalenia przez Wielkie Tureckie Zgromadzenie Narodowe ustaw, których postanowienia dotyczą tej samej materii, dekret Prezydenta Republiki ulega unieważnieniu.

Prezydent może wydawać akty wykonawcze¹ w celu zapewnienia wykonania ustaw pod warunkiem, że nie będą one sprzeczne z ich postanowieniami.

Dekrety i akty wykonawcze wchodzą w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym, chyba że określono późniejszą datę wejścia w życie niż dzień ich ogłoszenia.

Prezydent wypełnia także inne obowiązki i uprawnienia wynikające z wyboru i powołania oraz nałożone na niego przez Konstytucję i ustawy.”

ARTYKUŁ 9 – art. 105 Ustawy nr 2709 wraz z tytułem otrzymuje następujące brzmienie:

“E. Odpowiedzialność karna Prezydenta Republiki

ARTYKUŁ 105 – W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, wniosek o wszczęcie śledztwa parlamentarnego dotyczącego Prezydenta Republiki winien zostać poparty bezwzględną większością głosów ogólnej liczby członków Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego. Zgromadzenie rozpatruje pisemny wniosek nie później niż w ciągu miesiąca i rozstrzyga o nim w tajnym głosowaniu większością co najmniej 3/5 głosów ogólnej liczby członków.

Jeżeli Zgromadzenie postanowi o wszczęciu śledztwa, przeprowadza je komisja złożona z piętnastu członków

¹ W oryg. yönetmelikler

reprezentujących każdy klub parlamentarny, wybranych drogą losowania z kandydatów zgłoszonych w potrójnej liczbie na każde miejsce przypadające temu klubowi w komisji. Przydział miejsc następuje proporcjonalnie do liczby przedstawicieli każdej partii w Parlamencie. Komisja w ciągu dwóch miesięcy przedstawia Przewodniczącemu Zgromadzenia sprawozdanie z wyników śledztwa. Jeżeli śledztwo nie zostanie zakończone w tym okresie, Zgromadzenie wyznacza komisji kolejny i zarazem ostateczny okres jednego miesiąca.

Sprawozdanie jest przekazywane członkom Zgromadzenia w ciągu dziesięciu dni od przedłożenia go Przewodniczącemu Zgromadzenia i rozpatrywane podczas obrad na posiedzeniu plenarnym w ciągu dziesięciu dni od przekazania go członkom Zgromadzenia. Wielkie Tureckie Zgromadzenie Narodowe może w tajnym głosowaniu podjąć uchwałę o postawieniu określonej osoby przed Trybunałem Stanu² większością 2/3 głosów ogólnej liczby członków. Postępowanie przed Trybunałem Stanu kończy się w ciągu trzech miesięcy. Jeżeli postępowanie nie zakończy się w tym czasie, jednorazowo wyznaczony zostaje dodatkowy okres wynoszący trzy miesiące. W tym okresie postępowanie winno zostać zakończone.

Prezydent Republiki, wobec którego podjęto decyzję o wszczęciu śledztwa, nie może podjąć decyzji o przeprowadzeniu wyborów.

Kadencja Prezydenta Republiki, który został skazany przez Trybunał Stanu za popełnienie przestępstwa i który utracił bierne prawo wyborcze, wygasa.

Postanowienia niniejszego artykułu stosuje się również po upływie kadencji Prezydenta Republiki, wobec którego istnieje podejrzenie, że w czasie sprawowania urzędu popełnił przestępstwo.”

ARTYKUŁ 10 – art. 106 Ustawy nr 2709 wraz z tytułem otrzymuje następujące brzmienie:

“F. Wiceprezydenci, pełnomocnictwo Prezydenta Republiki i ministrowie

ARTYKUŁ 106 – Po wyborze na urząd prezydenta, Prezydent Republiki może mianować na Wiceprezydenta jedną lub więcej osób.

W przypadku opróżnienia z jakichkolwiek przyczyn urzędu Prezydenta Republiki, w ciągu czterdziestu pięciu dni przeprowadzane są wybory na Prezydenta Republiki. Do czasu wyboru nowego Prezydenta obowiązki oraz kompetencje Prezydenta Republiki wykonuje Wiceprezydent. Gdy do przeprowadzenia wyborów powszechnych został rok lub krótszy okres, wraz z wyborami na Prezydenta Republiki przeprowadzane są wybory do Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego. Gdy do wyborów powszechnych został okres dłuższy niż rok, wybrany Prezydent pełni obowiązki do dnia wyborów do Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego. Okres sprawowania urzędu przez nowowybranego Prezydenta Republiki, nie jest liczony jako kadencja Prezydenta. W dniu, w którym zostaną przeprowadzone wybory do Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego przeprowadzone zostają również wybory na Prezydenta Republiki.

Wiceprezydent pełni obowiązki oraz wykonuje kompetencje Prezydenta Republiki w przypadku przejściowej niemożności sprawowania urzędu przez Prezydenta z powodów, takich jak choroba albo wyjazd za granicę.

Wiceprezydenci i ministrowie są mianowani przez Prezydenta Republiki spośród osób mających bierne prawo wyborcze do Zgromadzenia, i przez Prezydenta są odwoływani. Wiceprezydenci i ministrowie składają pisemne ślubowanie przed Wielkim Tureckim Zgromadzeniem Narodowym, określone w art. 81. W przypadku mianowania członka Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego na stanowisko wiceprezydenta lub ministra, mandat posła ulega wygaśnięciu.

Wiceprezydenci i ministrowie ponoszą odpowiedzialność przed Prezydentem Republiki. Jeżeli zachodzi podejrzenie, że wiceprezydenci lub ministrowie popełnili przestępstwo związane z wykonywaniem przez nich obowiązków, wniosek o wszczęcie śledztwa parlamentarnego winien być wniesiony bezwzględnie większością głosów ogólnej liczby członków Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego. Zgromadzenie rozpatruje wniosek nie później niż w ciągu miesiąca i rozstrzyga o nim w tajnym głosowaniu większością co najmniej 3/5 ogólnej liczby

² W oryg. *Yüce Divana*

członków.

Jeżeli Zgromadzenie postanowi o wszczęciu śledztwa, przeprowadza je komisja złożona z piętnastu członków reprezentujących każdy klub parlamentarny, wybranych drogą losowania z kandydatów zgłoszonych w potrójnej liczbie na każde miejsce przypadające temu klubowi w komisji. Przydział miejsc następuje proporcjonalnie do liczby przedstawicieli każdej partii w Parlamencie. Komisja w ciągu dwóch miesięcy przedstawia Przewodniczącemu Zgromadzenia sprawozdanie z wyników śledztwa. Jeżeli śledztwo nie zostanie zakończone w tym okresie, Zgromadzenie wyznacza komisji kolejny i zarazem ostateczny okres jednego miesiąca.

Sprawozdanie jest przekazywane członkom Zgromadzenia w ciągu dziesięciu dni od przedłożenia go Przewodniczącemu Zgromadzenia i rozpatrywane podczas obrad na posiedzeniu plenarnym w ciągu dziesięciu dni od przekazania go członkom Zgromadzenia. Wielkie Tureckie Zgromadzenie Narodowe może w tajnym głosowaniu podjąć uchwałę w sprawie postawienia określonej osoby przed Trybunałem Stanu większością 2/3 głosów ogólnej liczby członków. Postępowanie przed Trybunałem Stanu kończy się w ciągu trzech miesięcy. Jeżeli nie zakończy się w tym czasie, jednorazowo wyznaczony zostaje dodatkowy okres trzech miesięcy. W tym okresie sprawa winna zostać zakończona.

Postanowienia ustępu piątego, szóstego i siódmego stosuje się również po zakończeniu kadencji wiceprezydentów i ministrów, wobec których istnieje podejrzenie, że w okresie sprawowania urzędu popełnili przestępstwo.

Kadencja wiceprezydenta lub ministra, który został skazany przez Trybunał Stanu za popełnienie przestępstwa i który utracił bierne prawo wyborcze, wygasa.

Wiceprezydenci i ministrowie, którzy popełnili przestępstwa niezwiązane ze sprawowaniem urzędu, mogą korzystać z immunitetu.

Zasady tworzenia i znoszenia ministerstw, ich zadania i kompetencje, organizację centralną i lokalną określa dekret Prezydenta Republiki.”

ARTYKUŁ 11 – art. 116 Ustawy nr 2709 wraz z tytułem otrzymuje następujące brzmienie:

“H. Zarządzenie przedterminowych wyborów do Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego oraz na Prezydenta

ARTYKUŁ 116 – Wielkie Tureckie Zgromadzenie Narodowe większością 3/5 głosów ogólnej liczby członków może postanowić o ponownym przeprowadzeniu wyborów. W tym przypadku wraz z powszechnymi wyborami do Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego przeprowadzone zostają wybory na Prezydenta Republiki.

W przypadku postanowienia przez Prezydenta o ponownym przeprowadzeniu wyborów, wybory do Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego oraz wybory na Prezydenta przeprowadza się łącznie.

W przypadku postanowienia przez Zgromadzenie o ponownym przeprowadzeniu wyborów, Prezydent Republiki sprawujący urząd drugą kadencję, może kandydować w wyborach ponownie.

Obowiązki i uprawnienia Zgromadzenia i Prezydenta Republiki wykonywane w momencie podjęcia decyzji o przeprowadzeniu ponownych wyborów, są wykonywane do momentu objęcia urzędu przez nowo wybranego Prezydenta Republiki oraz rozpoczęcia kadencji nowo wybranego Zgromadzenia.

Kadencja wybranego w tym trybie Zgromadzenia i Prezydenta Republiki trwa pięć lat.”

ARTYKUŁ 12 – art. 119 Ustawy nr 2709 wraz z tytułem otrzymuje następujące brzmienie, a podtytuły zostają skreślone:

“III. Wprowadzenie stanu nadzwyczajnego

ARTYKUŁ 119 – Prezydent Republiki może ogłosić na części albo na całym terytorium państwa stan nadzwyczajny na okres nie dłuższy niż sześć miesięcy, w przypadku wojny, zaistnienia sytuacji wymuszających wojnę, mobilizacji, powstania, powstawania i rozprzestrzenienia się silnych buntów, w trakcie których stosowana jest przemoc, skierowanych przeciwko ojczyźnie i Prezydentowi Republiki, rozprzestrzeniania się zewnętrznych lub wewnętrznych aktów przemocy, które zagrażają nierozdzielnej jedności państwa z jego terytorium i narodem, pojawienia się powszechnych aktów przemocy mających na celu obalenie podstawowych praw i wolności ustanowionych mocą Konstytucji, szerzenia się aktów przemocy lub poważnych zakłóceń porządku publicznego, kłęski żywiołowej, epidemii niebezpiecznych chorób lub głębokiego kryzysu ekonomicznego.

W przypadku wprowadzenia stanu nadzwyczajnego, zarządzenie o jego wprowadzeniu zostaje w tym samym dniu opublikowane w Dzienniku Urzędowym oraz przedłożone do zatwierdzenia Wielkiemu Tureckiemu Zgromadzeniu Narodowemu.

Jeżeli Wielkie Tureckie Zgromadzenie Narodowe nie obraduje, zostaje niezwłocznie zwołane; gdy Zgromadzenie uzna to za konieczne, może skrócić, wydłużyć albo znieść stan nadzwyczajny.

Na wniosek Prezydenta Republiki Wielkie Tureckie Zgromadzenie Narodowe za każdym razem może przedłużać okres obowiązywania stanu nadzwyczajnego o okres nie dłuższy niż cztery miesiące. W czasie wojny ograniczenie obowiązywania stanu wyjątkowego do czterech miesięcy nie ma zastosowania.

Obowiązki finansowe, rzeczowe i pracownicze, które w przypadku zarządzenia stanu nadzwyczajnego mogą być nakładane na obywateli, tryb w jakim podstawowe prawa i wolności, zgodnie z zasadami określonymi w art. 15, zostają tymczasowo ograniczone lub zawieszane, przepisy, które należy stosować oraz sposoby prowadzenia działań określa ustawa.

W czasie trwania stanu nadzwyczajnego, w zakresie w jakim wymaga tego stan nadzwyczajny, Prezydent Republiki może wydawać dekrety Prezydenta Republiki, które nie podlegają ograniczeniom określonym w art. 104, w zdaniu drugim ustępu siedemnastego. Dekrety Prezydenta Republiki mają moc ustawy i ogłaszane są w Dzienniku Urzędowym, i w tym samym dniu zostają przedłożone Wielkiemu Tureckiemu Zgromadzeniu Narodowemu do zatwierdzenia.

Z wyjątkiem sytuacji gdy z powodu wojny lub siły wyższej Wielkie Tureckie Zgromadzenie Narodowe nie zbierze się; dekrety Prezydenta Republiki wydane w czasie stanu nadzwyczajnego są rozpatrywane i zatwierdzane przez Wielkie Tureckie Zgromadzenie Narodowe w ciągu trzech miesięcy. Po upływie tego okresu, niezatwierdzone Dekrety Prezydenta Republiki przestają obowiązywać z mocy prawa.”

ARTYKUŁ 13 – do art. 142 Ustawy nr 2709 dodaje się poniższy ustęp:

„Nie tworzy się innych sądów wojskowych, niż sądy dyscyplinarne. Jednakże w przypadku wojny, w związku z popełnieniem przez personel wojskowy przestępstw związanych z pełnieniem służby, sądy wojskowe mogą być tworzone w celu prowadzenia takich postępowań.”

ARTYKUŁ 14 – wyraz „Najwyższa” zawarty w ustępie pierwszym oraz wyraz „Najwyższej” zawarty w ustępie dziewiątym art. 159 Ustawy zostaje skreślony; ustęp drugi, trzeci, czwarty i piąty otrzymują poniższe brzmienie; wyraz „stali” zawarty w ustępie szóstym zostaje skreślony; wyrażenie „z ustawami, rozporządzeniami, aktami wykonawczymi i okólnikami” zawarte w ustępie dziewiątym zastępuje się wyrażeniem „z ustawami i innymi aktami prawnymi”.

“Rada Sędziów i Prokuratorów składa się z trzynastu członków i dwóch Izb.

Przewodniczącym Rady jest Minister Sprawiedliwości. Członkiem Rady z urzędu jest Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości. Prezydent Republiki wybiera trzech członków Rady spośród sędziów i prokuratorów pierwszej rangi sądów powszechnych oraz jednego członka spośród sędziów i prokuratorów pierwszej rangi sądów administracyjnych. Wielkie Tureckie Zgromadzenie Narodowe wybiera trzech członków Rady spośród członków Sądu Kasacyjnego³, jednego członka spośród członków Rady Stanu, trzech członków spośród wykładowców szkół wyższych z dziedziny prawa i adwokatów, wobec których wymogi określa ustawa. Wśród członków wybieranych spośród wykładowców i adwokatów, co najmniej jeden winien być wykładowcą i co najmniej jeden winien być adwokatem. Kandydatury na członków Rady wybieranych przez Wielkie Tureckie Zgromadzenie Narodowe przyjmuje Przewodniczący Zgromadzenia. Przewodniczący przesyła kandydatury do Komisji składającej się z członków Komisji Konstytucyjnej oraz Komisji Sprawiedliwości. Komisja wylania po trzech kandydatów na każde stanowisko większością 2/3 głosów ogólnej liczby członków. W przypadku gdy pierwsze głosowanie nie zostaje zakończone, w drugim głosowaniu wymagana jest większość 3/5 głosów ogólnej liczby członków. W przypadku gdy i w tym głosowaniu nie zostanie wyłoniony członek, dla każdego stanowiska obowiązuje zasada wyboru drogą losowania spośród dwóch kandydatów, którzy w głosowaniu otrzymali największą liczbę głosów. Wielkie Tureckie Zgromadzenie Narodowe rozstrzyga w oddzielnym dla każdego członka tajnym głosowaniu o wyborze członków spośród kandydatów wybranych przez Komisję. W pierwszym głosowaniu wymagane jest uzyskanie większości 2/3 głosów ogólnej liczby członków; w przypadku gdy w wyniku głosowania nie zostanie dokonany wybór, w drugim głosowaniu wymagane jest uzyskanie większości 3/5 głosów ogólnej liczby członków. Jeżeli i w drugim głosowaniu nie zostanie wybrany członek, obowiązuje zasada wyboru drogą losowania spośród dwóch kandydatów, którzy w głosowaniu otrzymali największą liczbę głosów.

Członkowie wybierani są na czteroletnią kadencję, po której zakończeniu mogą zostać wybrani ponownie.

Wybory członków Rady przeprowadzane są w ciągu 30 dni przed zakończeniem kadencji. W przypadku opróżnienia stanowiska członkowskiego w Radzie przed upływem kadencji, w ciągu 30 dni od opróżnienia stanowiska przeprowadzane są wybory nowego członka.”

ARTYKUŁ 15 – art. 161 Ustawy nr 2709 wraz z tytułem otrzymuje następujące brzmienie:

“A. Budżet i sprawozdanie z wykonania budżetu

ARTYKUŁ 161 – Wydatki instytucji administracji publicznej oraz osób prawnych sfery publicznej, poza wydatkami państwowych przedsiębiorstw gospodarczych, zostają ujęte w rocznych budżetach.

Początek roku budżetowego oraz porządek opracowania, wykonania i kontroli budżetu centralnego wraz ze specjalnymi okresami i procedurami dotyczącymi inwestycji związanych z planami rozwoju lub procedury prac i usług, które mają trwać dłużej niż rok określa ustawa. W ustawie budżetowej nie zawiera się żadnych przepisów poza przepisami dotyczącymi budżetu.

Prezydent Republiki przedstawia Wielkiemu Tureckiemu Zgromadzeniu Narodowemu propozycję ustawy budżetowej nie później niż siedemdziesiąt pięć dni przed dniem rozpoczęcia roku budżetowego. Propozycja budżetu rozpatrywana jest przez Komisję Budżetową. Projekt ustawy budżetowej zostaje przyjęty przez Komisję Budżetową w ciągu pięćdziesięciu pięciu dni, a następnie zostaje poddany rozpatrzeniu na posiedzeniu plenarnym, tak aby został uchwalony przed początkiem roku budżetowego.

Jeżeli ustawa budżetowa nie może wejść w życie w tym okresie, uchwalona zostaje tymczasowa ustawa budżetowa. W przypadku gdy ustawa budżetowa nie zostanie uchwalona, do czasu uchwalenia nowej ustawy budżetowej stosuje się budżet z poprzedniego roku, powiększając go o wskaźnik inflacji.

Członkowie Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego przedstawiają na posiedzeniu plenarnym

³ W oryg. *Yargıtay*

swoje opinie na temat budżetów jednostek administracji publicznej w trakcie debaty nad każdym z nich. Nie mogą wnosić poprawek, których następstwem byłby wzrost wydatków lub obniżenie dochodów.

Budżety jednostek administracji wraz z poprawkami są odczytywane na posiedzeniu plenarnym Zgromadzenia i poddane głosowaniu bez odrębnego przeprowadzenia debaty.

W budżecie centralnym i w budżetach jednostek finansowanych przez państwo określa się limit wydatków, które nie mogą zostać przekroczone. Nie dopuszcza się zawarcia w budżecie przepisów zezwalających na przekroczenie limitu wydatków mocą dekretu Prezydenta Republiki.

W proponowanych projektach, które przewidują wzrost wydatków w ramach budżetu na bieżący rok oraz dodatkowe zobowiązania budżetu na rok bieżący lub kolejny, należy wskazać planowane źródła finansowania tych wydatków.

Propozycja sprawozdania z wykonania budżetu centralnego przedstawiana jest Wielkiemu Tureckiemu Zgromadzeniu Narodowemu przez Prezydenta Republiki nie później niż sześć miesięcy od zakończenia roku budżetowego, którego dotyczy. Trybunał Obrachunkowy przedstawia Zgromadzeniu informację o zgodności wydatków z projektem ustawy budżetowej w ciągu siedemdziesięciu pięciu dni od przedstawienia projektu sprawozdania z wykonania budżetu.

Przedstawienie projektu sprawozdania z wykonania budżetu oraz przekazanie Wielkiemu Tureckiemu Zgromadzeniu Narodowemu informacji o zgodności wydatków z ustawą budżetową nie wyklucza kontroli sprawozdań na dany rok, o ile nie były przedmiotem rozpatrzenia przez Trybunał Obrachunkowy i tym samym nie oznacza podjęcia ostatecznych postanowień w sprawie sprawozdań.

Proponowane sprawozdanie z wykonania budżetu jest rozpatrywane i uchwalane wraz z propozycją ustawy budżetowej na nowy rok finansowy.”

ARTYKUŁ 16 – W Ustawie nr 2709:

A) wyrazy „oraz Radę Ministrów” zawarte w art. 8; wyrazy „stanu wyjątkowego” zawarte w ustępie pierwszym art. 15, w ustępie czwartym art. 17 i w ustępie piątym art. 19; wyrazy „Rady Ministrów i” zawarte w ustępie pierwszym art. 88; wyrazy „projektów oraz” zawarte w ustępie drugim art. 88; wyrazy „z własnej inicjatywy” oraz wyrazy „lub na wniosek Rady Ministrów” zawarte w ustępie drugim art. 93; wyrażenie „Droga sądowa nie przysługuje wobec aktów Prezydenta Republiki wydawanych w ramach jego prerogatyw oraz wobec zarządzeń Najwyższej Rady Wojskowej. Jednakże” zawarte w ustępie drugim oraz zawarte w ustępie szóstym art. 125 wyrazy „,stanu wyjątkowego”; wyrazy „,stanu wyjątkowego” zawarte w ustępie pierwszym oraz wyrażenie „,Wojskowego Sądu Apelacyjnego, Najwyższego Administracyjnego Sądu Wojskowego” oraz wyraz „Najwyższej” zawarte w ustępie szóstym oraz wyrazy „oraz Naczelnego Dowódcy Żandarmerii” zawarte w ustępie siódmym art. 148; wyrazy „projekt albo” zawarte w ustępie czwartym art. 153; wyraz „Najwyższą” zawarty w ustępie drugim art. 154; wyrażenia „,wyraża opinie o projektach ustaw przedstawionych przez Prezesa Rady Ministrów lub Radę Ministrów” oraz „,bada projekty rozporządzeń” zawarte w ustępie drugim art. 155 oraz wyraz „Najwyższą” zawarty w ustępie trzecim art. 155 zostają skreślone.

B) wyrazy „Rada Ministrów” zawarte w ustępie czwartym art. 73 zastępuje się wyrazami „Prezydent Republiki”; tytuł art. 78 „D. Odroczenie terminu wyborów i wybory uzupełniające do Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego” zastępuje się tytułem „D. Odroczenie terminu wyborów i wybory uzupełniające”; wyrazy „Rada Ministrów” zawarte w ustępie drugim art. 117 zastępuje się wyrazami „Prezydent Republiki”; zawarte w ustępie pierwszym art. 118 wyrażenie „Prezesa Rady Ministrów, Szefa Sztabu Generalnego, zastępców Prezesa Rady Ministrów,” zastępuje się wyrazem „Wiceprezydentów”, wyrażenie „Dowódców Sił Lądowych, Morskich i Powietrznych oraz Głównego Dowódcy Żandarmerii” zastępuje się wyrażeniem „Szefa Sztabu Generalnego, dowódców sił Lądowych, Morskich i Powietrznych”, zawarte w ustępie trzecim art. 118 wyrazy „Radzie Ministrów” zastępuje się wyrazami „Prezydentowi Republiki”, wyrazy „Rada Ministrów” zastępuje się wyrazami „Prezydent Republiki”, zawarte w ustępie czwartym art. 118 wyrazy „Prezesa Rady Ministrów” zastępuje się wyrazem „Wiceprezydentów”, zawarte w ustępie piątym art. 118 wyrazy „Prezesa Rady Ministrów” zastępuje się wyrazem „Wiceprezydentów”, zawarty w ustępie szóstym art. 118 wyraz „ustawa” zastępuje się wyrazami „dekret Prezydenta

Republiki”; zawarte w ustępie trzecim art. 123 wyrazy „jedynie ustawą lub na podstawie zawartego w niej upoważnienia” zastępuje się wyrazami „ustawą lub zarządzeniem Prezydenta Republiki”; zawarte w ustępie pierwszym art. 124 wyrazy „Prezes Rady Ministrów” zastępuje się wyrazami „Prezydent Republiki” i wyraz „rozporządzeń” zastępuje się wyrazami „dekretów Prezydenta Republiki”; zawarte w ustępie szóstym art. 127 wyrazy „Rady Ministrów” zastępuje się wyrazami „Prezydenta Republiki”; zawarte w ustępie drugim art. 131 wyrazy „Radę Ministrów” zastępuje się wyrazem „uniwersytety”; zawarte w ustępie pierwszym art. 134 wyrazy „Prezesa Rady Ministrów” zastępuje się wyrazami „ministra powołanego przez Prezydenta Republiki”; zawarty w ustępie pierwszym art. 137 wyraz „rozporządzeniach” zastępuje się wyrazami „dekretach Prezydenta Republiki”; zawarte w ustępie pierwszym art. 148 wyrazy „rozporządzeń z mocą ustawy” zastępuje się wyrazami „dekretów Prezydenta Republiki”; zawarte w ustępie szóstym art. 148 wyrazy „członków Rady Ministrów” zastępuje się wyrazami „wiceprezydentów, ministrów”; zawarty w ustępie pierwszym art. 149 wyraz „dwunastu” zastępuje się wyrazem „dziesięciu”; zawarte w art. 150 wyrazy „rozporządzenia z mocą ustawy” zastępuje się wyrazami „dekrety Prezydenta” oraz wyrażenie „kluby parlamentarne partii rządzącej i głównej partii opozycyjnej oraz co najmniej 1/5 ogólnej liczby członków” zastępuje się wyrażeniem „co najmniej 1/5 ogólnej liczby członków dwóch partii posiadających największą liczbę członków w Wielkim Tureckim Zgromadzeniu Narodowym”; zawarte w art. 151 oraz w ustępie trzecim art. 153 wyrazy „rozporządzenia z mocą ustawy” zastępuje się wyrazem „dekrety Prezydenta Republiki”; zawarte w art. 152 oraz w ustępie drugim art. 153 wyrazy „rozporządzenia z mocą ustawy” zastępuje się wyrazami „dekrety Prezydenta Republiki”; zawarte w ustępie pierwszym art. 158 wyrazy „powszechnymi oraz administracyjnymi i wojskowymi” zastępuje się wyrazami „powszechnymi i administracyjnymi”; zawarty w ustępie czwartym art. 166 wyraz „rządu” zastępuje się wyrazami „Prezydenta Republiki”; zawarte w ustępie drugim art. 167 wyrażenie „Rada Ministrów może zostać ustawowo upoważniona” zastępuje się wyrażeniem „Prezydent Republiki może zostać ustawowo upoważniony”.

C) po wyrazach „zwróconą mu ustawę” zawartym w ustępie trzecim art. 89 dodaje się wyrazy „bezwzględna większością głosów ogólnej liczby członków”; na początku ustępu trzeciego art. 117 dodaje się wyrażenie „Powoływany przez Prezydenta Republiki”.

Ç) w art. 108: po wyrazie „kontrolę,” zawartym w ustępie pierwszym dodaje się wyrazy „śledztwa administracyjne”; wyrazy „Siły Zbrojne i” zawarte w ustępie drugim skreśla się; wyrażenie „Członkowie Rady Kontroli Państwa oraz wyłoniony z nich Przewodniczący Rady” zawarte w ustępie trzecim zastępuje się wyrażeniem „Prezes i członkowie Rady Kontroli Państwa”, wyraz „ustawa” zastępuje się wyrazami „dekret Prezydenta Republiki”.

D) w art. 146: wyraz „siedemnastu” zawarty w ustępie pierwszym zastępuje się wyrazem „piętnastu”, wyrażenie „jednego członka z Najwyższego Sądu Wojskowego i jednego członka z Najwyższego Administracyjnego Sądu Wojskowego,” zawarte w ustępie trzecim skreśla się wraz z wyrażeniem „Najwyższego Sądu Wojskowego, Najwyższego Administracyjnego Sądu Wojskowego” zawartym w ustępie czwartym.

E) drugie zdanie ustępu drugiego art. 82, ustęp drugi art. 96, ustęp czwarty i piąty art. 117, zdanie drugie ustępu trzeciego art. 127, ostatnie zdanie ustępu pierwszego art. 150, a wraz z nim art. 91, 99, 100, 102, 107, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 120, 121, 122, 145, 156, 157, 162, 163 i 164 zostają uchylone.

ARTYKUŁ 17 – W Ustawie nr 2709 dodaje się artykuł przejściowy w brzmieniu:

“ARTYKUŁ PRZEJŚCIOWY 21 – A) Wybory posłów Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego 27. Kadencji przeprowadzone zostaną w dniu 3/11/2019. Kadencja obecnego Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego i Prezydenta Republiki trwa do czasu wyborów. W przypadku gdy Zgromadzenie nie postanowi o zarządzeniu wyborów, wybory powszechne posłów 27. kadencji przeprowadzone zostaną wraz z wyborami na Prezydenta Republiki.

B) W przypadku gdy wymagają tego zmiany wprowadzone niniejszą Ustawą, Wielkie Tureckie Zgromadzenie Narodowe w terminie nieprzekraczającym sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia Ustawy, określa zmiany w Regulaminie Zgromadzenia oraz innych ustawach. Zmiany, które mają zostać wprowadzone dekretem Prezydenta Republiki, określa Prezydent Republiki w terminie nieprzekraczającym sześciu miesięcy od dnia objęcia urzędu Prezydenta Republiki.

C) Zgodnie z zasadami określonymi w art. 159 Konstytucji, członkowie Rady Sędziów i Prokuratorów zostają wybrani w terminie nieprzekraczającym trzydziestu dni i podejmują swe obowiązki w pierwszym dniu roboczym

następującym po upływie czterdziestu dni od dnia wejścia w życie niniejszej Ustawy. Zapytania i interpelacje wnosi się w ciągu pięciu dni od dnia wejścia w życie niniejszego artykułu do Biura Przewodniczącego Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego. Biuro Przewodniczącego przesyła zapytania i interpelacje do Komisji składającej się z członków Komisji Konstytucyjnej oraz Komisji Sprawiedliwości. W ciągu dziesięciu dni Komisja większością 2/3 głosów ogólnej liczby członków wyłania po trzech kandydatów na każde stanowisko. W przypadku gdy głosowanie to nie zostaje zakończone wyborem, przystępuje się do drugiego i trzeciego głosowania; w tych głosowaniach wybrany zostaje kandydat, który zdobył co najmniej 3/5 głosów ogólnej liczby członków. W przypadku gdy nikt nie zdobył większości 3/5 głosów, obowiązuje zasada wyboru członka drogą losowania z kandydatów zgłoszonych w podwójnej liczbie. Wielkie Tureckie Zgromadzenie Narodowe, kierując się tymi samymi zasadami i kworum, w ciągu piętnastu dni dokonuje wyboru na posiedzeniu plenarnym. Kadencja członków obecnej Rady Sędziów i Prokuratorów trwa do dnia rozpoczęcia kadencji nowych członków i w tym okresie działają oni zgodnie z zasadami określonymi w obowiązującej Ustawie. Nowi członkowie, aż do wprowadzenia zmian w odpowiednich ustawach, działają zgodnie z zasadami zawartymi w obowiązujących ustawach, o ile nie pozostają one w sprzeczności z Konstytucją. Rada Sędziów i Prokuratorów wybiera na członków Sądu Kasacyjnego osoby uprzednio wybrane na członków Rady Sędziów i Prokuratorów spośród sędziów sądów karnych i prokuratorów, którzy wyrażą taką wolę, których kadencja wygasła i którzy nie zostali ponownie wybrani do Rady Sędziów i Prokuratorów. Rada Sędziów i Prokuratorów wybiera na członków Rady Stanu osoby uprzednio wybrane na członków Rady Sędziów i Prokuratorów spośród sędziów sądów administracyjnych i prokuratorów, którzy wyrażą taką wolę, których kadencja wygasła i którzy nie zostali ponownie wybrani do Rady Sędziów i Prokuratorów. Prezydent Republiki mianuje na członków Rady Stanu osoby uprzednio wybrane na członków Rady Sędziów i Prokuratorów spośród pracowników naukowych i adwokatów, którzy wyrażą taką wolę, których kadencja wygasła i którzy nie zostali ponownie wybrani do Rady Sędziów i Prokuratorów. Dokonując wyboru lub mianowania w niniejszym trybie, nie bierze się pod uwagę liczby wolnych stanowisk. W Sądzie Kasacyjnym i Radzie Stanu tworzy się dodatkowe stanowiska, proporcjonalnie do liczby wybranych i mianowanych członków.

D) Członkostwo osób wybranych w skład Sądu Konstytucyjnego spośród członków Wojskowego Sądu Kasacyjnego oraz Najwyższego Wojskowego Sądu Administracyjnego trwa do zakończenia kadencji z jakichkolwiek powodów.

E) Od dnia wejścia w życie niniejszej Ustawy, Wojskowy Sąd Kasacyjny, Najwyższy Wojskowy Sąd Administracyjny oraz sądy wojskowe zostają zniesione.

W ciągu czterech miesięcy od wejścia w życie niniejszej Ustawy; mając na względzie preferencje oraz osiągnięcia Prezesa, Prokuratora Generalnego, Wiceprezesa oraz członków, a także innych sędziów wojskowych (z wyjątkiem zastępców oficerów) Wojskowego Sądu Kasacyjnego i Najwyższego Wojskowego Sądu Administracyjnego pełniących funkcję sędziów wojskowych:

- a) Rada Sędziów i Prokuratorów może mianować ich na sędziów sądów karnych lub administracyjnych albo prokuratorów;
- b) Od wejścia w życie niniejszej Ustawy nadal obowiązują, wprowadzane zgodnie z nowymi aktami prawnymi, następujące postanowienia: sędziowie sądownictwa karnego lub administracyjnego oraz prokuratorzy, mający takie same prawa do wskaźnika mnożenia określającego miesięczną wysokość wynagrodzenia, dodatku do wynagrodzenia, wynagrodzenia, dodatku pracowniczego, zasiłku, prawa do dofinansowania, zasiłku socjalnego i innych praw i obowiązków, będący na poszczególnych szczeblach kariery, są mianowani przez Ministerstwo Obrony Narodowej na stanowiska służby obsługi prawnej istniejące w Ministerstwie lub Sztabie Generalnym. Zasady i procedury związane z odszkodowaniem wypłacanym w przypadku przejścia któregoś z nich na emeryturę po osiągnięciu wieku emerytalnego lub odejścia z pracy z własnej woli przed osiągnięciem wieku emerytalnego określa ustawa.

Dokumenty dotyczące spraw sądowych będących w toku przed instancjami sądów wojskowych, które zostały zlikwidowane; odwołania od wyroków sądu przekazywane są w ciągu czterech miesięcy, w zależności od przedmiotu sprawy, do Sądu Kasacyjnego lub Rady Stanu, zaś inne dokumenty do dyżurnych i uprawnionych sądów karnych lub administracyjnych.

F) W dniu wejścia w życie niniejszej Ustawy, w przypadku gdy obowiązujące rozporządzenia z mocą ustawy, rozporządzenia, akty wykonawcze wydawane przez Prezesa Rady Ministrów i Radę Ministrów oraz inne zasady organizacyjne nie zostaną uchylone, pozostają w mocy. Pozostające w mocy rozporządzenia z mocą ustawy

obowiązują na podstawie art. 152 i 153.

G) Do momentu wprowadzenia zmian w przepisach dotyczących uprawnień nadanych Prezesowi Rady Ministrów oraz Radzie Ministrów przez ustawy i inne akty prawne, są one wykonywane przez Prezydenta Republiki.

H) Od wejścia w życie niniejszej Ustawy, postanowienie ostatniego ustępu art. 67 Konstytucji nie ma zastosowania w związku z pierwszymi powszechnymi wyborami parlamentarnymi oraz wyborami na Prezydenta Republiki.”

ARTYKUŁ 18 – Wraz z niniejszą Ustawą:

a) w momencie objęcia urzędu Prezydenta Republiki w wyniku przeprowadzanych w tym samym czasie wyborów do Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego oraz na Prezydenta Republiki wprowadzone zostają zmiany w artykule 8, 15, 17, 19, 73, 82, 87, 88, 89, 91, 93, 96, 98, 99, 100, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113 Konstytucji oraz uchylony zostaje ustęp drugi i trzeci artykułu 114 Konstytucji, wprowadzone zostają zmiany w artykule 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124 i 125 Konstytucji oraz zmiana w ostatnim ustępie artykułu 127 Konstytucji; wprowadzone zostają zmiany w artykule 131, 134, 137 Konstytucji, zmiana w ustępie pierwszym oraz w wyrażeniu „członkowie Rady Ministrów” w ustępie szóstym artykułu 148 Konstytucji, zmiany w artykule 150, 151, 152, 153 Konstytucji, w ustępie drugim artykułu 155 Konstytucji, zmiany w artykule 161, 162, 163, 164, 166 i 167 Konstytucji oraz w ustępie (F) i (G) artykułu przejściowego 21 Konstytucji;

b) w pierwszym dniu kalendarza wyborczego przeprowadzanych w tym samym czasie wyborów do Wielkiego Tureckiego Zgromadzenia Narodowego oraz na Prezydenta Republiki wprowadzone zostają zmiany w artykule 75, 77, 101 oraz 102 Konstytucji;

c) poza innymi zmianami, które wchodzi w życie w dniu jej ogłoszenia, skreśla się wyrażenie „Nowo wybrany Prezydent zrywa związki ze swoją partią” zawarte w ostatnim ustępie artykułu 101 Konstytucji;

zmiany wchodzi w życie i w całości poddane zostają pod głosowanie w formie referendum.

10/02/2017